

MARIN SORESCU

UNDE FUGIM
DE-ACASĂ?

MARIN SORESCU

UNDE FUGIM DE-ACASĂ?

*Aproape teatru, aproape poeme,
aproape povești*

Ilustrații de Ágnes Keszeg

Cuvânt-înainte de Liviu Papadima

Cuvânt-înainte

„Aproape teatru, aproape poeme, aproape povești“. Altfel spus, oarecum scamatorie, oarecum farmec și oarecum minune. Și, mai ales, APROAPE.

De-acasă nu fugim niciodată prea departe. Fiindcă, pe seară, ne întoarcem acasă, unde ne așteaptă părinții, jucăriile, colțul pernei pe care îl strângem între degete, somnul și visele.

Dăm o fugă până-n oraș, ițit jur-împrejurul casei, pipăindu-și cerul cu scăfârliile clădirilor. Sau ne ducem în orașelul copiilor, „capitala Bazaconiei“. Dăm o raită până la școală, să vedem ce ne mai fac banca, tabla – și cea atârnată pe perete, și cea, vai, a înmulțirii! –, creionul și sendvișul de-acasă, învelit într-un șervețel și vârât în ghiozdan. Sau mergem, că azi e sâmbătă, la piață, la grădina zoologică, la cinema sau sub cupola rotundă a circului, în parc, să tragem dâre colorate de cretă pe asfalt, sau pe stadion. Iar dacă tot e sfârșit de săptămână, sau e vacanță, o luăm către munte, sau spre mare, sau în Deltă. La o adică, n-ar fi chiar de tot peste mână să ne abatem puțin și pe Lună – un fel de „pământ neisprăvit. A-ncercat niște păduri și niște ape, dar nu i-au ieșit.“ Nici Sahara nu-i de lepădat, și pentru răcoreală putem face și-un mic ocol, fie la Polul Nord, fie la Polul Sud, că, oriîncotro ai pleca, niciodată nu se știe unde ajungi!

Sau ne vârâm oleacă până-n fundul mării, la rădăcina ploilor. Sau pornim în călătorie pe nervurile unei frunze, pe liniile întor-tocheate ale unei hărți sau pe grunzii globului pământesc – cel din dulapul cabinetului de geografie, ca un măr fermecat. („Știți că zânele frumoase, când vor, pot să-și ascundă patul, oglinda, tot palatul într-un măr.”)

Sau, că tot veni vorba, o luăm pe cărările poveștilor („Povestea *Merelor de aur* e pe alea cealaltă, frățioare. N-ai văzut tăblița indicatoare?”)

Cum să nu-ți vină cheful de fugit de-acasă, când totul e atât de APROAPE? Și ai o călăuză așa de grozavă, pricepută la tot soiul de scamatorii – cu cuvinte, cu lumi, cu vise, cu năzuințe... Un ghid care știe să farmece distanțele într-o clipită și să tragă puținel de colțul perdelei, cât să se vadă minunea ascunsă în lucrurile cele posace din lumea noastră de zi cu zi.

Poate te-ai mai întâlnit cu Marin Sorescu, prin vreo carte de citire, prin vreun volum împrumutat de la bibliotecă. Sigur vei (mai) da de el, fugar, la rândul lui, de acasă, în versuri mustăcind de umor și fantezie, în cronica (nerimată!) a satului natal, în romane ghidușe și piese de teatru ce te vor pune pe gânduri. Îi plăcea, între altele, să și deseneze – ca mai toți oamenii timizi, în adunările cu multă lume prefera să se tragă într-un colț, cu un petic de hârtie și un creion, și să schițeze portrete ale celor din jur. Am și eu, acasă, un astfel de portret, în care mă recunosc nu numai pe mine, ci și pe cel care l-a desenat. Poți încerca și tu, în peregrinările acestei cărți, să găsești locul care ți se

potrivește cel mai bine și să-l „citești“ ca pe propriul tău chip, înrămat în cuvinte.

Cât despre mine... Eu am ales, vrând-nevrând, cea mai încăl-cită călătorie, cea care te duce afară din copilărie. Mă mai uit, când și când, lung, îndărăt. Dar, uite, e de ajuns să deschid o carte precum aceasta și cadența cuvintelor îmi reînvie în gând și, brusc, totul redevine atât de APROAPE. M-am tot întrebat, de mai multă vreme, care-ar fi secretul unor astfel de cărți, pre-cum *Unde fugim de-acasă?*, *Cărțile cu Apolodor* de Gellu Naum și altele asemenea. Să fie toarcerea versului în firescul rostirii? Zvâcnetul fanteziei din pelteaua obișnuitului? Prospețimea ochedei aruncate acolo unde privirea noastră alunecă absent printre lucruri? Sau, pur și simplu, darul de a rămâne așa, aproape adult, aproape copil?

Liviu Papadima

Lumea – format mic

Dă-ne, soare, zilnic papucul tău cald să putem ieși pe asfalt. Că atunci când nu trec mașini, noi desenăm pe el găini. Găini măiestre, ale căror ouă nu se șterg când plouă. Ba, din contră, din ele, clocite bine, ies copaci, veverițe și albine. În fiecare zi, pe un kilometru de trotuar stricăm un kilogram de var. Începem cu portrete de mâțe și alte animale până ajungem la triumphiuri și linii goale. Facem fel

de fel de cercuri și pătrățele și nu mai lăsăm nicio figură să intre în ele. Le păzim o zi-ntreagă ca nimeni să nu le-nțeleagă. În noi, în fiecare, sforăie netrezit un pictor foarte mare. Unul, nedescoperit până acum niciodată, ca o ciupercă nerăsărită și nemâncată. Și de-aia toată ziua, în genunchi, pe asfalt, lucrăm, pentru că vrem să-l lansăm.

Dar de-o fi pictor sau ba, noi om desena și așa. Chiar dacă ursul nostru n-are decât o labă, se vede că e un urs de treabă.

Deși suntem copii, operele noastre sunt pline de economii. Iată, pentru atâția oameni desenați aici cu creta, vede același ochi de soare, care face naveta. Azi la mine, mâine la tine. Astăzi se uită cu el iepurele care mustăcește fericit și dă din urechi, mâine aceste frunze de stejar, perechi.

Noi ne căznim numai ca totul să fie frumos, pe sus și pe jos. Dacă zboară pe cer doi porumbei și-un cocor, punem mâna pe umbra lor. Așa îi avem mereu lângă noi, cocorul și porumbeii amândoi. Apoi, din când în când, mai luăm animale, păsări și din gând. Când zgâriem o figură nouă, nemaivăzută, cine știe ce ciudat nagâț sau nagăță, parcă sugem din cea mai dulce țâță. Parcă mușcăm din visul de azi-noapte, cu dinții noștri de lapte.

Ce, parcă n-am văzut cu ochii goi că desenați ditamai oamenii mari și voi? Faceți toată ziua pe drum tot felul de

gânduri din fum: o casă, un vapor care plutește pe un nor. Chiar mă întrebam eu câteodată: unde s-or fi ducând toate aceste desene, nene? Aș vrea să pun mâna eu, unul, pe tot ce-a desenat cu fum omenirea, de când s-a inventat tutunul. Așadar, ne întrecem și pe această cale: voi pictați cerul, noi pământul de la aer mai la vale. Noi ne jucăm foarte gravi, gândindu-ne că pământul e făcut pentru zugravi. Iată, un munte de var ne-a ajuns pentru toți câmpii. Au mai rămas fără păsări, cai și stele: gardurile și, pe alocuri, stâlpii. Mâine-dimineață la ora șase trecem și la case.

Scamatorii, scamatorii, scamatorii

Ați văzut voi, copii, un om care mănâncă săbii de trei ori pe zi? Și care scoate un porumbel, soarele și tot cerul dintr-o batistă? N-ați văzut, puneți-l pe listă. Dar ursul care a învățat carte și spune la toată lumea că vrea să urmeze mai departe? Știți cum se face să dispară în ceață un borcan cu dulceață?

Tii! Dar multe nu știți voi, copii! Repede la circul cel mai înalt să vă îmbogățiți cunoștințele în asalt. Aici e ca la teatru, înțelegeți totul dacă ești cu ochii în patru. Cântă muzica, spectatorii au înlemnit: programul e nemaipomenit. Un om pescuiește, aruncând undița în sală, ca în iazul de la moară. Din coafura unei doamne frumoase a scos două broaște-țestoase, iar din sufletul unui vecin a pescuit un rechin. Să nu credeți că toate acestea sunt minciuni sau că, Doamne ferește, la circ se întâmplă minuni.

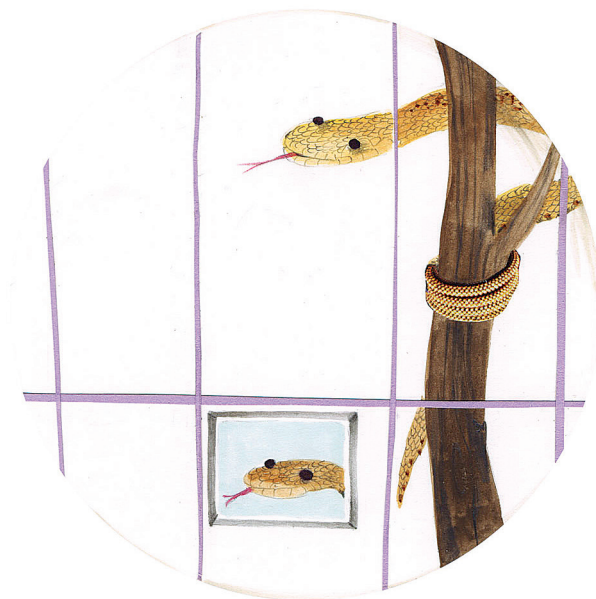

Acrobații aceștia, care se dau peste cap în aer, pot sări așa fiindcă sorb multă cafea. Eu – las' că-s și mai ușor –, dacă beau două cafele, zbor! Mă ține atmosfera ca pe aeroplan și scriu poezii pe tavan. Atenție, urmează un număr interesant: dansează un elefant. Dansează singur, maimuțele l-au refuzat; mi se pare că le-a călcat pe picioare. Și acum, aoleu, un om bagă capul în gura unui leu. Doar Emil zâmbește iară: „Hm, e leu doar pe dinafară. C-am mai văzut eu un urs alpin și-n el era unchiul Marin.“ Să știți că la circ animalele nu sunt de pâslă sau de plută, ci sunt autentice, sută la sută. Leul l-ar mânca pe omul acela într-o clipită, dar e dresorul lui și nu poate să-l înghită. Și apoi l-au învățat părinții: dacă mănâncă prea mulți oameni i se strepezesc dinții.

Bum! Bum! A apărut fachirul dintr-un nor de fum. Fachirul e un om extraordinar – dacă vrea ne bagă toată fericierea în buzunar. El e spaima aricilor, fiindcă îi place să doarmă numai pe ace.

O, dar am rămas singuri. Toată lumea a plecat, că programul s-a terminat. Și n-o să se mai dea o dată numai fiindcă am rămas noi cu gura căscată. Așa că mergeți acasă, închideți bine ușile și, dacă vreți, faceți și voi circ cu păpușile. Scufița-Roșie și încă vreo câteva domnișoare sunt

bune dansatoare. Iepurașul de catifea va face salturi mortale în gura celorlalte animale. Pisica se va împrieteni la cataramă cu – săraca – rândunica. Dacă o să vi se pară prea mică trupa, priviți-o numai cu lupa. Așa o să puteți vedea cele mai grozave animale din pădurile ecuatoriale.

La grădina zoologică

...Grădina zoologică e un fel de magazin de jucării, unde tigrii, girafele și leoparzii sunt vii. Rogi lupul să te ia puțin în cârcă și când colo te mănâncă. Hei, ca pe Scufița-Roșie te-ar mânca, cușca dacă l-ar lăsa. Dar, vedeți, aceste cuști de fier, sau colivii, sunt ca niște bunicuțe ale lor: au grijă să nu facă prostii. Copii, lăsați un pic gălăgia!

Faceți acum cunoștință cu zoologia. Iată aici reprezentanții mândrei faune, care știu să urle, să ragă, să zbiere și să schiaune. (Dar, mirați-vă mai încet, dragii mei, că asurziți acești lei.) Oriunde întorci capul vezi un șarpe sau un leopard, care sare peste-un gard. Iată tigrul adus din Bengal cu cheltuială. Toată blana de pe el e naturală. Mirela, acela nu se strigă „cuțu-cuțu“, că e struțul. Balaurul care se prăjește pe nisip e crocodilul, iar bazinul de lângă el e Nilul. Elefantul care vă privește ursuz e întrebuințat în loc de troleibuz. Încaleci pe el dimineața și pleci la școală, mergând o mie de stații prin pădurea ecuatorială. Sahara e o regiune și mai dificilă. Pe acolo circulă numai această cămilă. Orișunde ar pleca, își ia întotdeauna apă cu ea, așa cam la vreo două-trei butoiașe; cred că în cele două cocoașe! (Fiindcă-i limpede ca bună seara: nu poți ști când curge apa în Sahara!) Cangurul, uite, are blana roșă. Ca să nu-și piardă puii, îi poartă cu el într-o sacoșă (că i-a mai pierdut odată, i-a căutat Australia toată). Lupul trăiește în haite și pe la noi. Mănâncă dimineața oi, la prânz oi, și seara tot oi. Din cauza acestui meniu fix, umblă oamenii după el prin păduri, cu puști și cu topoare, să-l cam omoare. Ursul-polar poartă, ca un moș, cojoc și fular. Îi e ciudă că aici nu-i așa ger și-ar intra într-un frigider. Ce să vă mai arăt? Rinocerul?

Dromaderul? Grădina zoologică
e foarte frumoasă, dar eu zic să mai mergem și-acasă.